

Mäkilammin ja Linikkalanlammin keskelle sijoitettavia suihkulähteitä koskeva valtuustoaloite

360/10.03.01.00/2022

YMPLA 06.06.2023 § 27

Valmistelija Ympäristöpäällikkö Niina Salminen-Åberg, puh. 050 564 0009,
niina.salminen@forssa.fi

Valtuutettu Mika Penttilä ym. ovat jättäneet Mäkilammin ja Linikkalanlammin keskelle sijoitettavia suihkulähteitä koskeneen seuraavan valtuustoaloitteen:

” Forssan kaupungin lomakeitaat Mäkilammi ja Linikkalanlammi ovat tällä hetkellä varsin hyvässä kunnossa, ja kuntalaiset ovat ne hyvin löytäneet. Keskusteluissa on käynyt ilmi huoli veden laadusta. Aloitteessa toivomme, että kaupunki selvittäisi kustannukset ja hyödyt näyttävien suurten suihkulähteiden asettamisesta keskelle näitä lampia. Olisiko niistä hyötyä veden hapettamisessa ja jopa levä ilmentymien estämisessä. Lisäksi kustannuksissa pitää ottaa huomioon huollon aiheuttamat rasitteet.”

Kaupunginhallitus antoi 15.8.2022 yhdyskuntalautakunnalle tehtäväksi laatia valtuustoaloitteessa tarkoitettua asiaa koskevan selvityksen ja mahdollisen toimenpide-esityksen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Linikkalanlammi ja Mäkilammi ovat syviä ja vesi kerrostuu yleensä voimakkaasti kesäkaudella. Tällöin alusvesi on usein paljon heikkolaatuisempaa kuin päällyysvesi. Kun happi kuluu vähiin, kohoavat usein myös alusveden ravinne (ja rauta) pitoisuudet. Kesällä näitä kerroksia ei haluta sekoittaa, koska lisääntyvät ravinteet pinnalla heikentäisivät veden laatua ja edesauttaisivat levien kasvua. Suihkulähteellä on päällyysvettä ilmastava vaikutus. Oleellista on, että suihkulähdetoiminta ei riko kerrostuneisuutta.

Linikkalanlampea on kunnostettu ja hoidettu ravinteiden kemiallisella saostuksella vuosina 1976, 1982 ja 1996 sekä hapetuskierrätyksellä vuodesta 1982 alkaen talvisin melko säännöllisesti. Näillä toimenpiteillä lammen tilaa on pystytty pitämään kohtuullisessa kunnossa. Mäkilammin vedenlaatu on miltei yhtä huono kuin Linikkalanlammissa, mutta sille ei toistaiseksi ole tehty mitään käsittelyjä. Mäkilammin huonoa kehitystä on hidastanut ravinteikkaan alusveden heikko sekoittuminen pintaveteen.

Kemiallisella käsittelyllä pyritään sitomaan vedessä olevia ravinteita pohjan sedimentteihin ja kirkastamaan vettä kiintoaineen laskeutuessa pohjalle. Kun fosfori saadaan sidottua muotoon, josta se ei pääse vapautumaan ravintokiertoa, levien kasvu hidastuu.

Talviaikaisessa hapetuksessa kierrätetään happirikasta pintavettä syvänteisiin, joissa veden happipitoisuus on alhainen ja jotka ovat vaarassa muuttua hapettomiksi. Pohjan happitilanteen parantaminen vähentää fosforin liukenemistä pohjasedimentistä veteen. Yleensä hapetusta tehdään talviaikoina, jolloin estetään mm. alusveden lämpeneminen, joka voi mm. heikentää kalojen elinmahdollisuuksia pohjan lähellä.

Kummassakin lammessa ongelmana on veden hidas, miltei olematon vaihtuvuus. Hulevedet tuovat jatkuvasti syviin altaisiin veteen lisäksi ravinteita ja kiintoainesta, joiden pois saanti on miltei mahdotonta. Tästä syystä ainut todellinen vesien tilaa parantava vaikutus saadaan hulevesien paremmalla hallinnalla, jossa vesien laatua pyritään parantamaan ennen kulkeutumista lampiin. Keinona ovat esimerkiksi kosteikot ja laskeutusaltaat.

Ottaen huomioon lampien ensisijainen käyttötarkoitus eli uinti tulisi resurssit kohdentaa veden laadun ylläpitämiseen ja parantamiseen. Alustavasti on kartoitettu Linikkalanlammin kemikaloinnin uusimista ja siihen tarvittavia lupia. Jos tulevaan talousarvioon saadaan varaus, niin kemikalointi voitaisiin suorittaa vuonna 2024. Toimenpiteen kustannusarviota ei vielä ole olemassa.

Forssan kaupunki on laatinut ensimmäisen hulevesiohjelmansa vuonna 2017. Parhaillaan ohjelmaa ollaan uusimassa ja siihen on tarkoitus saada mahdollisimman konkreettisia esityksiä hulevesien tehokkaammaksi hallitsemiseksi erityisesti riskikohteissa. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa mm. lampiin tulevien hulevesien hallittua viivytystä ja puhdistusta ennen laskua lampeen. Ensimmäisiä toimia hulevesien parantamiseksi on jo tehty Linikkalanlammilla parkkipaikan uusimisen yhteydessä.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö

Päätösehdotus

Ympäristölupalautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan selvityksen valtuustoaloitteesta:

Edellä esitettyyn selvitykseen perustuen lautakunta esittää, että Forssalle tärkeiden Linikkalanlammin ja Mäkilammin uimarantojen vesien pysyminen uimakelpoisina on ensiarvoisen tärkeää ja siten resurssit tulisi kohdentaa veden laadun parantamiseen. Vasta näiden toimenpiteiden jälkeen kannattaisi harkita suihkulähteiden rakentamista. Vaikka suihkulähteellä on hieman päällysvettä ilmastava vaikutus, niin varsinaisesti sillä on vain esteettinen merkitys.

Päätös

Ympäristölupalautakunta hyväksyi ehdotuksen.